

ARBETSDOMSTOLEN

DOM
2026-03-18
Stockholm

AD 2026 nr 22
Mål nr A 47-25

KÄRANDE

Meron Tadeusz Meronk Spolka Komandytowa,
Kosciuszki 7/9, 804 51 Gdansk, Polen

Ombud: jur.kand. Martin Källgren Thyr och Fabrizio Vittoria Beijer,
Momentius LPA AB, Götgatan 78, 118 30 Stockholm

SVARANDE

1. Industrifacket Metall, 105 52 Stockholm
2. Industrifacket Metall avdelning 15, Box 90202, 120 23 Stockholm
Ombud för båda: förbundsjuristen Ellinor Gudmundsson och
arbetsrättsjuristen Dan Holke, Industrifacket Metall, 105 52 Stockholm

SAKEN

Olovlig stridsåtgärd m.m.; nu fråga om stridsåtgärd vidtagits

---

BAKGRUND

Meron Tadeusz Meronk Spolka Komandytowa (bolaget) är ett polskt företag som tillhandahåller installationstjänster avseende hissar och rulltrappor på den europeiska marknaden. Bolaget har varit verksamt med utländsk personal i Sverige för olika projekt och har sedan 2017 träffat ”Kollektivavtal rörande villkor vid utstationering då arbete ska utföras på uppdrag av medlemsföretag i Teknikarbetsgivarna” med Industrifacket Metall (förbundet). Detta kollektivavtal – utstationeringsavtalet – har löpt med en avtalsperiod om 12 månader i taget, varefter avtalsparterna vid utgången av varje avtalsperiod har tecknat ett nytt avtal. Utstationeringsavtalet med bolaget löpte ut den

---

Postadress
Box 2018
103 11 Stockholm
Besöksadress
Stora Nygatan 2 A och B

Telefon
08-617 66 00

kansliet@arbetsdomstolen.se
www.arbetsdomstolen.se

Expeditionstid
måndag–fredag
09.00–12.00
13.00–15.00

30 juni 2024. Först i tiden kring årsskiftet 2024/2025 träffade bolaget och förbundet ett nytt utstationeringsavtal.

Twist har uppkommit om förbundet och dess avdelning 15 (avdelningen) under oktober–december 2024 vidtog olovliga stridsåtgärder mot bolaget genom hot om bl.a. veto mot bolaget i förhållande till bolagets uppdragsgivare Kone AB (Kone) och om en viss bestämmelse i utstationeringsavtalet är ogiltig till följd av de olovliga stridsåtgärderna.

Bolaget har med anledning härav väckt talan mot förbundet och avdelningen.

KRAV OCH INSTÄLLNING TILL KRAVEN

Bolaget har krävt (yrkat) att Arbetsdomstolen ska fastställa dels att förbundet vidtagit olovliga stridsåtgärder mot bolaget, dels att bolaget inte är bundet av och skyldigt att tillämpa § 5 i utstationeringsavtalet som tecknats mellan parterna till följd av de olovliga stridsåtgärderna. Bolaget har även krävt visst allmänt skadestånd av såväl förbundet som dess avdelning på grund av de olovliga stridsåtgärderna.

Bolaget har vidare krävt att Arbetsdomstolen, i händelse av osäkerhet i fråga om hur i målet åberopade EU-rättsliga bestämmelser ska tolkas, ska begära ett förhandsavgörande från EU-domstolen i enlighet med artikel 267 i EUF-fördraget.

Förbundet och avdelningen har motsatt sig (bestritt) kraven, men godtagit (vitsordat) beräkningen av räntan. Förbundet har krävt att bolagets krav om att det ska fastställas att förbundet vidtagit olovliga stridsåtgärder mot bolaget ska avvisas, då den berörda frågan kommer att klarläggas genom en prövning av fullgörelseyrkandet.

Bolaget har motsatt sig avvisningskravet.

Förbundet och bolaget har krävt ersättning för rättegångskostnader.

Parterna har till stöd för vad de krävt och motsatt sig angett i huvudsak följande.

DE OMSTÄNDIGHETER SOM PARTERNA ANGETT HAR RÄTTSLIG BETYDELSE (GRUNDER FÖR TALAN)

Bolaget

Förbundet respektive avdelningen framförde genom MÅ, som är lokal ordförande för Industrifacket Metalls fackklubb på Kone, inför en årlig lokal förhandling om godkännande av underentreprenörer med bolagets uppdragsgivare Kone den 19 december 2024, hot till Kone om att avdelningen och förbundet inte kunde acceptera bolaget som underentreprenör om det inte tecknade utstationeringsavtal, och att förbundet skulle lägga ett veto mot bolaget om det inte tecknade utstationeringsavtal. Hoten har till dels framförts på klubbens månatliga förhandlingar med Kone under oktober–december 2024.

Förbundet och avdelningen vidtog således genom hot under oktober–december 2024, om att inte acceptera bolaget som underentreprenör och i framtiden lägga veto mot bolaget, en stridsåtgärd mot bolaget för att få bolaget att teckna ett utstationeringsavtal. Syftet med stridsåtgärden var att genom kollektivavtal få till stånd en reglering av villkoren för utstationerade arbetstagare som avsåg annat än lön, ersättning för utgifter för resa, kost och logi, villkor om inkvartering och minimivillkor på de områden som avses i 6 § utstationeringslagen, nämligen § 5 i utstationeringsavtalet om tecknande av försäkringar. Stridsåtgärden var därför olovlig enligt 41 c § medbestämmandelagen och 15 § utstationeringslagen. Utstationeringslagen är tillämplig eftersom bolaget är etablerat i Polen och utstationerar arbetstagare till Sverige i samband med att bolaget tillhandahåller tjänster över gränserna.

Till följd av den olovliga stridsåtgärden tecknade bolaget med förbundet utstationeringsavtalet, som i § 5 innehöll förpliktelse för bolaget att på visst

sätt teckna och vidmakthålla försäkringar avseende sina till Sverige utstationerade arbetstagare. Bolaget ålades därmed en skyldighet att teckna dubbla försäkringar. Bolaget har tidigare av Fora AB beviljats undantag för tjänstepension. Som försäkringsvillkoren ser ut kan dock ett utstationerande företag inte få undantag från försäkringsvillkoren om företaget varit bundet av utstationeringsavtalet mer än ett år.

Eftersom bolaget tecknade utstationeringsavtalet med förbundet till följd av den olovliga stridsåtgärden, är bolaget inte bundet av och skyldigt att tillämpa § 5 i utstationeringsavtalet. Skyldigheten att teckna försäkringar går utöver vad som enligt nationell lagstiftning och EU-rätten får krävas med stöd av stridsåtgärder, varför villkoren i § 5 i kollektivavtalet är oskäligen enligt 36 § avtalslagen och ska bortses från. Utstationeringsavtalet tillkom på grund av den olovliga stridsåtgärden genom rättsstridigt tvång enligt 29 § avtalslagen. Bestämmelserna i § 5 i utstationeringsavtalet är inte förenliga med EU-rätten, eftersom utstationeringsavtalet tillkom till följd av den olovliga stridsåtgärden.

Förbundet och avdelningen ska, på grund att de vidtagit olovliga stridsåtgärder mot bolaget, förpliktas att betala allmänt skadestånd till bolaget.

Förbundet och avdelningen

Förbundet och avdelningen har inte vidtagit de påstådda åtgärderna, som enligt bolaget utgör (olovliga) stridsåtgärder. MÅ har inte hotat med veto.

Industrifacket Metalls fackklubb på Kone är en egen juridisk person, en ideell förening. Klubben och dess ordförande MÅ företräder förbundet och avdelningen vid förhandlingar enligt 38 § medbestämmandelagen, men inte i fråga om att lägga veto enligt 39 § medbestämmandelagen.

Om Arbetsdomstolen skulle komma fram till att de påstådda åtgärderna vidtogs, görs gällande att förbundet hade rätt att lägga ett veto och i vart fall

var i god tro om sin rätt att lägga ett veto. Ett veto är en laglig möjlighet och ett veto lagt i god tro utgör inte en stridsåtgärd. Åtgärderna utgjorde alltså under alla omständigheter inte stridsåtgärder.

Bolaget undertecknade utstationeringsavtalet utan påtryckningar från förbundet eller avdelningen. Förbundet och avdelningen begärde inte att bolaget skulle teckna utstationeringsavtalet.

Bolaget har bedrivit verksamhet i Sverige i åtta år och är etablerat här. Därför är utstationeringslagen inte tillämplig.

Något skadestånd för olovliga stridsåtgärder ska alltså inte betalas och det finns heller ingen grund för att döma enligt kraven om fastställelse.

MELLANDOMSFRÅGAN

Parterna är överens om att alla bolagets krav är beroende av att förbundet respektive avdelningen vidtog en stridsåtgärd på påstått sätt.

Arbetsdomstolen har efter samråd med parterna beslutat att pröva följande fråga genom mellandom.

Vidtog förbundet respektive avdelningen under oktober–december 2024 en stridsåtgärd mot bolaget?

Mellandomstemat omfattar inte frågan om en eventuell stridsåtgärd var olovlig.

Arbetsdomstolen har efter samråd med parterna även beslutat att, om mellandomsfrågan besvaras nekande avseende både förbundet och avdelningen, meddela en slutlig dom med avslag av bolagets krav. I annat fall meddelas en mellandom.

Bolaget har begärt att mellandomsfrågan ska besvaras jakande. Förbundet och avdelningen har begärt att mellandomsfrågan ska besvaras nekande. Parterna har till stöd för sin inställning i mellandomsdelen angett i huvudsak följande.

BOLAGET

Om bolaget

Bolaget är ett företag specialiserat på design, leverans, montering , reparation och underhåll av hissar och rulltrappor. Bolaget är etablerat i Polen och tillhandahåller installationstjänster på den polska och europeiska marknaden. Bolaget har inget fast driftställe i Sverige och polsk lagstiftning är tillämplig på berörda anställningsförhållanden.

Händelseförloppet

Inför att utstationeringsavtalet för perioden 2023-07-01–2024-06-30 löpte ut, inledde bolaget förhandlingar med avdelningen och förbundet om att teckna ett nytt avtal.

Den 14 juni 2024 framförde bolaget till förbundet och avdelningen att bolaget ville träffa ett utstationeringsavtal med de villkor som enligt utstationeringslagen motsvarar den hårda kärnan i direktiv 96/71/EG om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster (utstationeringsdirektivet).

I synnerhet ville bolaget inte längre träffa ett utstationeringsavtal som ålade bolaget en skyldighet att teckna försäkringsavtal med Fora AB om AFA-försäkringarna, avtalspension SAF-LO och omställningsförsäkring. Detta eftersom bolaget, som betalar motsvarande försäkringar och tjänstepension i Polen, inte vill behöva betala två gånger för samma försäkringskydd.

Både förbundet och avdelningen försökte på nedanstående sätt få bolaget att teckna ett nytt utstationeringsavtal, med villkor om att bolaget skulle teckna försäkringsavtal med Fora AB.

Den 27 juni 2024 fick bolaget svar per telefon från HS på avdelningen, som sa att avdelningen inte kunde göra någon ändring i utstationeringsavtalet och att bolaget var tvunget att söka undantag hos Fora AB. Bolaget hänvisades till BB på förbundet för vidare frågor kring skyldigheten att teckna försäkringar.

Bolaget försökte under sommaren 2024 få kontakt med förbundet.

Den 19 september 2024 fick bolaget svar per mejl från förbundet genom BB. I svaret angavs att § 5 i utstationeringsavtalet om försäkringar kunde undantas, om bolaget kunde visa att det betalar för motsvarande försäkringar i Polen.

Den 9 oktober 2024 skickade bolaget en redovisning till förbundet av vilka försäkringar bolaget betalar i Polen. Bolaget fick ingen återkoppling från förbundet i frågan om försäkringarna var likvärdiga.

Under månatliga förhandlingar med Kone den 17 oktober, 14 november och 12 december 2024 framförde MÅ, som var ordförande för Industrifacket Metalls fackklubb på Kone, att bolaget inte kunde anlitas som underentreprenör om det inte tecknade kollektivtal.

Den 17 december 2024 frågade bolaget förbundet om det gick med på att utesluta § 5 från utstationeringsavtalet, men fick inget svar.

Den 18 december 2024 var bolaget på möte med DS, Labour Relations manager på Kone, och dennes kollega HH, Category Manager Procurement Nordics. Kone var bolagets uppdragsgivare. Vid mötet fick bolaget veta att förbundet inte accepterade bolaget som underentreprenör om bolaget inte tecknade utstationeringsavtalet. Kone upplyste även om att

Kone den 19 december 2024 skulle ha en årlig lokal förhandling om vilka underentreprenörer som skulle godkännas för 2025. Företag som är med på listan som överenskoms vid förhandlingen kan anlitas som underentreprenörer utan att Kone behöver förhandla om det enligt 38 § medbestämmandelagen. Enligt DS hade MÅ meddelat DS att förbundet på central nivå redan fattat beslut om att, för det fall Kone efter att ha förhandlat med avdelningen ändå skulle anlita bolaget som underentreprenör, lägga veto mot bolaget enligt 39 § medbestämmandelagen på grund av att bolaget inte tecknat utstationeringsavtalet. Kone förklarade att Kone på grund av detta inte kunde anlita bolaget som underentreprenör under 2025.

MÅ har som ordförande för klubben på Kone haft rätt att företräda förbundet inom ramen för en förhandling enligt 38 § medbestämmandelagen. Klubben har behörighet att företräda förbundet i sådana förhandlingar.

Hotet om veto utgjorde även en begäran om att bolaget skulle teckna utstationeringsavtalet.

Den 19 december 2024, före den lokala förhandlingen om underentreprenörer, hade bolaget ytterligare ett möte med HH på Kone. Vid det mötet sa HH återigen att förbundet förklarat att bolaget var tvunget att teckna utstationeringsavtalet för att förbundet skulle acceptera bolaget som underentreprenör.

Under hot om veto och med risken att förlora sitt svenska uppdrag, hade bolaget inget annat val än att teckna utstationeringsavtalet, med skyldighet att teckna försäkringsavtal med Fora AB. I direkt anslutning till bolagets möte med Kone den 19 december 2024, skickade bolaget därför utstationeringsavtalet, daterat och undertecknat av bolaget den 18 december 2024, till förbundet och avdelningen. Bolaget anförde samtidigt att det undertecknat utstationeringsavtalet på grund av att bolaget var tvunget, eftersom bolaget annars inte skulle kunna fortsätta sin verksamhet i Sverige. Bolaget undertecknade alltså utstationeringsavtalet ofrivilligt.

Den 3 januari 2025 meddelade Kone till bolaget via mejl att eftersom bolaget nu tecknat utstationeringsavtalet kunde bolaget accepteras som underentreprenör och därmed fortsätta sin verksamhet i Sverige.

Stridsåtgärderna

Hoten dels om att bolaget inte kunde accepteras som underentreprenör om det inte tecknade utstationeringsavtalet, dels om att ett veto skulle läggas mot bolaget, är var för sig en stridsåtgärd. Hoten hade som syfte att utöva påtryckningar mot bolaget för att förmå detta att teckna utstationeringsavtalet.

Avdelningen

Avdelningen vidtog en (olovlig) stridsåtgärd mot bolaget genom att fackklubbsordföranden MÅ, inför förhandlingen enligt 38 § medbestämmandelagen med Kone den 19 december 2024 om underentreprenörer för 2025, meddelade DS på Kone att förbundet inte kunde anlita bolaget som underentreprenör och att förbundet skulle lägga ett veto mot bolaget om bolaget inte tecknade utstationeringsavtalet. Hotet om veto framfördes alltså av MÅ till DS på Kone, som sedan vidareförmedlade det till bolaget.

Hotet, att bolaget inte kunde anlita bolaget som underentreprenör om det inte tecknade utstationeringsavtal, framfördes också av MÅ på månatliga förhandlingar enligt 11 § medbestämmandelagen under oktober–december 2024.

De hot som MÅ framförde till DS på Kone är en olovlig stridsåtgärd vidtagen av avdelningen. De hot som MÅ framförde under de månatliga förhandlingarna är också en olovlig stridsåtgärd vidtagen av avdelningen.

Avdelningen kan hållas ansvarig för dessa hot, eftersom MÅ som klubbordförande företrädde avdelningen i förhandlingar enligt 11 och 38 §§ medbestämmandelagen.

För den händelse att domstolen kommer fram till att avdelningen inte kan hållas ansvarig för de hot som MÅ framförde, gör bolaget gällande att

avdelningen ändå vidtog en olovlig stridsåtgärd, eftersom avdelningen måste ha insett att bolaget inte tecknade utstationeringsavtalet frivilligt. Detta framfördes av bolaget till avdelningen den 19 december 2024 i samband med att bolaget skickade det undertecknade utstationeringsavtalet till förbundet och avdelningen. Avdelningen svarade den 20 december 2024 bolaget och begärde att bolaget skulle komma in med ytterligare undertecknade originalhandlingar av utstationeringsavtalet. Sedan bolaget inkommit med de begärda handlingarna, undertecknade avdelningen utstationeringsavtalet som ombud för förbundet och skickade det undertecknade avtalet till bolaget den 9 januari 2025.

Avdelningen måste därför anses ha medverkat eller gett understöd till stridsåtgärden som genomförts tillsammans med förbundet och som tvingade bolaget att ingå utstationeringsavtalet. Avdelningen har inte försökt att hindra stridsåtgärden eller verkat för att den skulle upphöra. Därmed har avdelningen medverkat till stridsåtgärden mot bolaget i enlighet med 42 § medbestämmandelagen, eftersom avdelningen måste ha insett att bolaget inte tecknade utstationeringsavtalet frivilligt.

Förbundet

Förbundet vidtog en (olovlig) stridsåtgärd mot bolaget genom de hot som MÅ framförde till bolagets uppdragsgivare Kone om att förbundet skulle lägga veto mot att anlita bolaget om det inte tecknade utstationeringsavtal. Därtill vidtog förbundet en olovlig stridsåtgärd mot bolaget genom de hot som MÅ framförde under de månatliga förhandlingarna i oktober–december 2024. Industrifacket Metalls fackklubb på Kone företrädde förbundet och avdelningen. Klubben hade behörighet att företräda förbundet vid förhandlingar enligt 11 och 38 §§ medbestämmandelagen. Därmed binder

det som klubben anför under sådana förhandlingar förbundet och gör förbundet ansvarigt i förhållande till tredje man. De hot som MÅ framförde till DS på Kone är en olovlig stridsåtgärd vidtagen av förbundet. De hot som MÅ framförde under de månatliga förhandlingarna är en olovlig stridsåtgärd vidtagen av förbundet.

Klubben hänvisade inför förhandlingen enligt 38 § medbestämmandelagen till förbundets rätt till veto enligt 39 § medbestämmandelagen. Klubben sa också att man skulle ta saken vidare till förbundet och att det hos förbundet fanns samsyn om att bolaget inte kunde användas som underentreprenör om det inte tecknade utstationeringsavtalet. Klubben och förbundet har härigenom agerat i samförstånd kring beslutet att inte acceptera bolaget som underentreprenör om det inte tecknade utstationeringsavtalet. Därmed vidtog förbundet genom de hot som framfördes av klubben och MÅ, oavsett om de kan anses ha haft behörighet att binda förbundet till ansvar, en stridsåtgärd mot bolaget.

Därtill har förbundet medverkat till brott mot fredsplikten i enlighet med 42 § medbestämmandelagen, eftersom det fanns samförstånd kring att inte acceptera bolaget som underentreprenör och lägga veto om bolaget inte tecknade utstationeringsavtalet, vilket utgör en stridsåtgärd.

Förbundet måste ha insett att bolaget inte skrev på utstationeringsavtalet frivilligt, eftersom detta framfördes av bolaget den 19 december 2024 i samband med att bolaget skickade det undertecknade kollektivavtalet till förbundet och avdelningen.

FÖRBUNDET OCH AVDELNINGEN

Händelseförloppet

Det inleddes inte några avtalsförhandlingar mellan bolaget och svarandeparterna i samband med att utstationeringsavtalet löpte ut under 2024. Varken förbundet eller avdelningen begärde något nytt kollektivavtal med bolaget, utan det var bolaget som tog kontakt och ville teckna kollektivavtal.

Den 5 juni 2024 kontaktade bolaget sålunda ombudsmannen BB på förbundskontoret, i syfte att träffa ett nytt utstationeringsavtal. Bolaget framförde då önskemål om att undanta § 5 i utstationeringsavtalet. Det är förbundet som är part i utstationeringsavtalet, men avtalen undertecknas av avdelningen på uppdrag av förbundet. BB hänvisade bolagets företrädare till att ta kontakt med avdelningen för att teckna avtal.

Avdelningen – som alltså undertecknar utstationeringsavtalet för förbundets räkning – informerade bolaget om att avdelningen inte kunde göra något undantag från avtalet. Avdelningen hänvisade bolaget till att söka undantag från Fora AB, vilket bolaget tidigare hade gjort, samt hänvisade bolaget till förbundet centralt.

Efter vissa kontakter mellan bolaget och ombudsmannen BB på förbundet, gjorde förbundet slutligen bedömningen att det inte var möjligt att undanta § 5 i utstationeringsavtalet. Ombudsmannen hänvisade därför återigen bolaget till möjligheten att söka undantag hos Fora AB. Detta var någon gång i slutet av oktober eller början av november 2024.

Det har inte varit några förhandlingar mellan bolaget och förbundet om att teckna utstationeringsavtal, utan bolaget vände sig till förbundet med önskemål om att teckna utstationeringsavtal vilket förbundet gick med på.

Den 19 december 2024 inleddes en årligt återkommande förhandling mellan Kone och Industrifacket Metalls klubb vid Kone om underentreprenörer. Förhandlingen ajournerades omgående, eftersom det fanns fel i den lista med underentreprenörer som Kone avsåg att anlita under 2025. Förhandlingen återupptogs först i januari 2025.

Vid förhandlingen diskuterades över huvud taget inte bolaget. Klubben och dess ordförande MÅ gav varken då eller dessförinnan uttryck för att bolaget inte skulle accepteras som underentreprenör till Kone eller att veto skulle läggas mot bolaget. Däremot framförde klubben och MÅ

inför förhandlingen enligt 38 § medbestämmandelagen, samt vid de månatliga förhandlingar 11 § medbestämmandelagen som genomfördes mellan Kone och klubben, att klubben hade ett önskemål om att alla underentreprenörer som Kone anlitar ska ha kollektivavtal och att Kone ska arbeta för att få ned antalet underentreprenörer som anlitas.

Klubben och MÅ har inte sagt att förbundet skulle lägga veto om bolaget inte tecknade utstationeringsavtalet. Frågan om veto har över huvud taget inte varit uppe till diskussion mellan Kone och klubben. Ett eventuellt beslut om veto kan för övrigt bara fattas av förbundet centralt, och varken avdelningen eller klubben har sådant mandat.

Förbundet har inte haft kontakt med vare sig avdelningen eller klubben om bolaget, och kände inte till den förhandling som inleddes den 19 december 2024 mellan Kone och klubben. Förbundet har inte fattat beslut om att lägga veto mot bolaget för det fall bolaget inte tecknade utstationeringsavtalet. Något beslut om veto har inte varit aktuellt oavsett om bolaget skulle ha undertecknat utstationeringsavtalet eller inte.

De påstådda stridsåtgärderna

Industrifacket Metalls fackklubb vid Kone är en egen och i förhållande till förbundet och avdelningen fristående organisation. Vad klubben och dess ordförande kan ha sagt till Kone kan inte tillräknas förbundet eller avdelningen som en stridsåtgärd. Klubben har behörighet att föra förhandlingar enligt 38 § medbestämmandelagen, men har inte rätt att besluta om veto enligt 39 § medbestämmandelagen. Klubben binder inte under förhandlingar enligt 38 § medbestämmandelagen förbundet eller gör det ansvarigt i förhållande till tredje man.

Förbundet och avdelningen kan inte vara ansvariga för vad Kone kan ha framfört eller gett uttryck för till bolaget.

Klubben och MÅ har inte, inför förhandlingen med Kone den 19 december 2024, gett uttryck för att bolaget inte skulle accepteras som underentreprenör till Kone. Klubben och MÅ framförde bara önskemål om att de underentreprenörer som Kone anlitar ska ha kollektivavtal. Klubben och MÅ har inte sagt att förbundet skulle lägga veto, om bolaget inte tecknade utstationeringsavtalet. Frågan om veto har över huvud taget inte varit uppe till diskussion mellan Kone och klubben. Den åtgärd som enligt bolaget skulle utgöra en otillåten stridsåtgärd av förbundet och avdelningen, har alltså inte vidtagits av någon.

Klubben gav inte vid förhandlingar uttryck för att den skulle ta saken vidare till förbundet eller att det fanns en samsyn om att bolaget inte kunde användas som underentreprenör om bolaget inte tecknade utstationeringsavtal.

Det har inte förekommit någon kontakt med förbundet från klubbens sida angående förhandlingen enligt 38 § medbestämmandelagen eller om bolaget.

Förbundet har inte tillsammans med avdelningen på något sätt framfört hot om att lägga veto mot bolaget till bolagets uppdragsgivare Kone.

UTREDNINGEN

Målet i mellandomsdelen har avgjorts efter huvudförhandling. Vid denna har på bolagets begäran hållits förhör under sanningsförsäkran med bolagets verkställande direktör AF samt vittnesförhör med DS och HH, som är labour relations manager respektive inköps- och kategorichef på Kone. På svarandeparternas begäran har hållits förhör under sanningsförsäkran med förbundets avtalssekreterare SP samt vittnesförhör med ordföranden för Industrifacket Metalls fackklubb på Kone i Stockholm, MÅ. Parterna har även åberopat skriftlig bevisning.

DOMSKÄL

Inledning

Arbetsdomstolen ska pröva om förbundet eller avdelningen under oktober–december 2024 vidtog någon stridsåtgärd mot bolaget. Det bolaget påstår utgör förbundets och avdelningens stridsåtgärder är dels att ordföranden för Industrifacket Metalls fackklubb på Kone i Stockholm, MÅ, vid månatliga förhandlingar enligt 11 § medbestämmandelagen med Kone den 17 oktober, 14 november och 12 december 2024 hotat med att avdelningen och förbundet inte kunde acceptera bolaget som underentreprenör om det inte tecknade utstationeringsavtal, dels att MÅ vid ett möte med Kone i december 2024 inför en planerad årlig förhandling enligt 38 § medbestämmandelagen också hotat på det sättet och dessutom hotat med att förbundet skulle lägga ett veto mot bolaget om det inte tecknade utstationeringsavtal.

Rättsliga utgångspunkter

Någon närmare definition av vad som avses med en stridsåtgärd finns inte i medbestämmandelagen eller dess förarbeten (se prop. 1975/76:105 bil. 1 s. 403). I 41 § medbestämmandelagen talas om arbetsinställelse (lockout eller strejk), blockad, bojkott eller annan därmed jämförlig stridsåtgärd.

Som en allmän utgångspunkt brukar framhållas att en stridsåtgärd förutsätter att en åtgärd vidtas, att denna har ett påtryckningssyfte (fackligt syfte) och att åtgärden vidtas i kollektiva former. I princip varje handling eller underlåtenhet, som en part vidtar, och som är av en sådan beskaffenhet att den faktiskt kan inverka på motparten, kan vara en stridsåtgärd. Något specifikt krav på åtgärdens yttre beskaffenhet har inte framställts mer än att den ska kunna betecknas som en åtgärd. Det ska alltså röra sig om en handling eller underlåtenhet som faktiskt kan inverka på den motpart som den riktas mot. Utanför begreppet åtgärd har ansetts falla allmänna uttalanden, kritik eller propaganda, framställande av önskemål, begäran om förhandling och liknande (jfr SOU 1975:1 s. 353). Tydligt är att även ageranden av det senare slaget i vissa

fall av motparten kan upplevas som en påtryckning. Detta förhållande kan emellertid i sig inte ge dessa åtgärder karaktären av stridsåtgärder.

Det avgörande för om en åtgärd ska betecknas som en stridsåtgärd eller inte, är oftast i vilket syfte åtgärden har vidtagits. Om åtgärden t.ex. syftar till att utöva påtryckning i en rättstvist, att åstadkomma ändring i gällande avtal eller påverka innehållet i avtal som ännu inte träffats, är det fråga om en stridsåtgärd (jfr 41 § medbestämmandelagen). Eftersom det är mycket lättare för en part att visa att motparten vidtagit en viss åtgärd än att bevisa vad denne har åsyftat med åtgärden i fråga, är kraven på den bevisning som behövs för att visa vilket syfte som legat bakom en åtgärd inte lika höga som när det är fråga om bevisning om att en viss åtgärd faktiskt har vidtagits (se t.ex. AD 2020 nr 40 och däri angivna rättsfall).

I AD 2020 nr 40 har Arbetsdomstolen redogjort för ett antal avgöranden från Arbetsdomstolen, där frågan varit om en arbetsgivare eller arbetstagarorganisation – genom att ha utövat sina befogenheter enligt lag eller avtal – har vidtagit en stridsåtgärd. Domstolen uttalade att de redovisade rättsfallen och ett förarbetsuttalande (prop. 1975/76:105 bil. 1 s. 404) synes ge uttryck för ståndpunkten att det, vid åtgärder där en part i god tro utövar en befogenhet som tillkommer parten enligt lag eller avtal, inte är tillräckligt att åtgärden i och för sig innebär en påtryckning på motparten i t.ex. en rättstvist och att parten förstår det. För att det ska vara fråga om en stridsåtgärd krävs, enligt domstolen, att åtgärden vidtagits i något annat syfte än det som är ändamålet med befogenheten.

Medbestämmandeförhandlingarna

Den enda som enligt protokollen över medbestämmandeförhandlingarna var med vid förhandlingarna och som hörts i målet är MÅ. Av de kortfattade protokollen framgår att en lista med underentreprenörer diskuterats och att bolaget funnits med på listan vid samtliga förhandlingar. Det framgår också av protokollen att IF Metall Stockholm inte hade något att invända mot listan och att den godkändes. Av protokollen framgår också under rubrikerna

Fackliga organisationen och Resultatet av förhandlingen följande ”Företaget kan anlita företag på UE listan förutsatt att alla har tecknat kollektivavtal [...]”.

Redan av protokollen framgår således att MÅ inte hade något att invända mot bolaget såsom underentreprenör åt Krone trots att bolaget vid förhandlingarna inte var bundet av utstationeringsavtalet.

MÅ har i förhör förklarat att klubben och Kone har en samsyn om att Kone i möjligaste mån ska försöka anlita underentreprenörer som har kollektivavtal, men att det inte är ett absolut krav eller villkor från klubbens sida. Enligt honom har klubben aldrig framställt någon större invändning när Kone av något skäl har anlitat ett företag utan kollektivavtal.

Av den skriftliga och muntliga bevisningen framkommer enligt Arbetsdomstolens mening inget som styrker bolagets påstående om att MÅ vid förhandlingarna hotat med att avdelningen och förbundet inte kunde acceptera bolaget som underentreprenör om det inte tecknade utstationeringsavtal. Bolaget har alltså inte styrkt att den åtgärd som påstås utgöra förbundets och avdelningens stridsåtgärd mot bolaget vidtagits.

Arbetsdomstolen vill tillägga att det förhållandet att någon anser att alla underentreprenörer bör eller ska ha kollektivavtal och ger uttryck för den ståndpunkten är en så allmänt hållen meningsyttring att uttalandet inte kan anses falla under begreppet åtgärd i det nu aktuella sammanhanget.

Mötet inför den årliga förhandlingen

MÅ har i förhör berättat att han aldrig sagt till DS på Kone att bolaget inte skulle kunna anlitas eller att det skulle kunna läggas veto mot bolaget om detta inte tecknade kollektivavtal. DS har i förhör berättat att han inte minns vem som sa vad vid mötet i december 2024 inför den årliga förhandlingen enligt 38 § medbestämmandelagen. HH på Kone, som uppgett att han inte haft direktkontakt med fackliga företrädare, har i förhör berättat att det är hans uppgift att se till att Kones underleverantörer följer regelverket och att

det är Kone som kräver kollektivavtal hos sina underleverantörer samt att det var han som informerade bolaget om att Kone inte kunde samarbeta med bolaget om det inte ingick kollektivavtal med förbundet. Vad HH skrivit i ett mejl den 16 januari 2025 till AF motsäger inte de uppgifter han lämnat i sitt förhör.

Inget i utredningen, förutom möjligen AF tredjehandsuppgifter om vad DS ska ha berättat för honom om vad MÅ sa vid mötet inför den årliga förhandlingen, tyder på att MÅ vid mötet med Kone inför den årliga förhandlingen hotat på det sätt bolaget påstår. Det är Arbetsdomstolens slutsats av utredningen att bolaget inte heller i denna del styrkt att den åtgärd som påstås utgöra förbundets och avdelningens stridsåtgärd mot bolaget vidtagits.

Arbetsdomstolens slutsats

Bolaget har inte styrkt att de åtgärder som bolaget påstår utgör förbundets och avdelningens stridsåtgärd mot bolaget vidtagits. Varken förbundet eller avdelningen vidtog därför under oktober–december 2024 någon stridsåtgärd mot bolaget, dvs. mellandomsfrågan har besvarats nekande. Det innebär att Arbetsdomstolen i en slutlig dom ska avslå bolagets krav, som samtliga förutsätter att en (olovlig) stridsåtgärd vidtagits. Vid den bedömningen behöver Arbetsdomstolen inte ta ställning till förbundets och avdelningens krav om avvisning av viss del av kravet på fastställelse.

Rättegångskostnader

Bolaget har förlorat och ska därför ersätta förbundets rättegångskostnader. Bolaget har som skäligt i och för sig godtagit vad förbundet krävt i ersättning för rättegångskostnader.

DOMSLUT

1. Arbetsdomstolen avslår Meron Tadeusz Meronk Spolka Komandytowas krav.

2. Meron Tadeusz Meronk Spolka Komandytowa ska ersätta Industrifacket Metalls rättegångskostnader med 185 000 kr, varav 166 500 kr avser ombudsarvode, med ränta enligt 6 § räntelagen på det förstnämnda beloppet från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Ledamöter: Sören Öman, Håkan Lundquist, Berndt Molin, Åsa Kjellberg Kahn, Karl Pfeifer, Jolan Wennberg och Anders Johansson. Enhälligt.

Rättssekreterare: Pontus Bromander